

техніка та технології. 2021. № 2, 100047. *tekhnolohii*, 2, 100047.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.clet.2021> <https://doi.org/10.1016/j.clet.2021>

JEL C81

СТАРІКОВ Олександр

к.е.н., КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
Київ, Україна
ORCID 0000-0001-6251-5454

ГНОВЕНКО Давид

студент факультету економіки та управління, 3
рік бакалаврського рівня, ДВНЗ «Київський
національний економічний університет імені
Вадима Гетьмана», Київ, Україна

e-mail: oleksandr.starikov@kneu.ua

O. Starikov

Ph.D.in Economics, Associate Professor,
Business Economics and Entrepreneurship
Department, SHEE «Kyiv National Economic
University named after Vadym Hetman»,
Kyiv, Ukraine

e-mail: gnovenkodavid@gmail.com

D.O. Hnovenko

student of Economic and Management Faculty,
3-year bachelor's level, SHEE «Kyiv National
Economic University named after Vadym
Hetman» Kyiv, Ukraine

ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ ТА ТЕХНІЧНИЙ АНАЛІЗ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Анотація. Досліджено тенденції розвитку сучасної інвестиційної парадигми з точки зору двох підходів до аналізу: фундаментального та технічного. Визначено основні напрямки взаємодії двох видів аналізу, обґрунтовано недоцільність подальшого розподілу аналізу на фундаментальний та технічний з точки зору ухвалення інвестиційних і спекулятивних рішень.

Ключові слова: фундаментальний аналіз, технічний аналіз, інвестиції, прогнозування, інформаційні технології.

FUNDAMENTAL AND TECHNICAL ANALYSIS: MODERN TENDENCIES

Abstract. Trends in the development of the modern investment paradigm have been studied from the point of view of two approaches to analysis: fundamental and technical. The main directions of interaction of the two types of analysis are defined, and the impracticability of further dividing the analysis into fundamental and technical from the point of view of making investment and speculative decisions is substantiated.

Key words: fundamental analysis, technical analysis, investments, forecasting, information technologies.

Актуальність. Інвестиційна діяльність розглядається сучасною науковою спільнотою з точки зору трьох економічних теорій. Згідно з класичною економічною теорією основною метою інвестиційної діяльності є максимізація прибутку, згідно з теорією стійкого економічного зростання – збереження підприємством фінансової рівноваги, а відповідно до сучасної економічної теорії – збільшення ринкової вартості підприємства. Всі три концепції можуть бути об'єднані в один логічний ланцюг: максимізація прибутку – збільшення ринкової вартості – фінансова рівновага підприємства. Особливості зв'язку елементів цього ланцюга, з макро- та мікросередовищем вилилися в розробку двох підходів до обґрунтування інвестиційних рішень – фундаментального та технічного аналізу, які в свою чергу були предметом досліджень багатьох вчених: Б. Грема, Д. Додда, Е. Наймана, А. Ерліха, М. Гросса, серед вітчизняних – М. Солодкого, О. Сохацької, С. Вінницького тощо. Саме тому обрана тема є доволі актуальною.

Постановка проблеми. У свій час Б. Грем, відомий економіст, інвестор і основоположник фундаментального підходу в аналізі, в своїй праці «Розумний інвестор» наголошував на необхідності чіткого розподілу між інвестиціями (операціями, які здійснюються на основі дуже ретельного аналізу виробничих, фінансових показників підприємства та галузі в цілому) та спекуляціями (всіма іншими операціями) [1]. Однак, розвиток сучасних інформаційних технологій аналізу даних, а також вдосконалення та уніфікація процесів на підприємствах ставлять під сумнів такий підхід до інвестиційної діяльності. Нашою метою є з'ясування особливостей впливу динаміки сучасних економічних факторів на застосування фундаментального та технічного аналізу в процесі прийняття інвестиційних і спекулятивних рішень.

Результати дослідження. Історично склалося, що професійні інвестори використовують для прогнозу рівня цін та прийняття інвестиційних рішень саме фундаментальний аналіз, оскільки він сфокусований на стратегічному аспекті та не

бере до уваги тимчасові перепади ціни, базуючись на прогнозі фундаментальних чинників та їх впливу на ціну, тоді як спекулянти, особливо денні і спредові, часто застосовують лише технічний аналіз, беручи до уваги лише короткострокові технічні коливання цін [2]. Основна відмінність полягає в природі інформації, яка використовується для здійснення прогнозу: в технічному аналізі – це послідовність значень ціни певного інвестиційного об'єкту в часі, тоді як в фундаментальному – сукупність макроекономічних показників, що характеризують галузь в цілому, а також фінансові та виробничі показники підприємства. Очевидно, що фундаментальний аналіз вимагає обробки величезних обсягів різноманітної інформації. Так, У. Баффет свого часу опрацьовував до тисячі сторінок звітної інформації в день [3]. Подібний підхід став основною причиною протиставлення фундаментального аналізу технічному. На нашу думку, головна ціль обох видів аналізу – визначити, чи є актив недооціненим/переоціненим. Технічний аналіз при цьому передбачає умову, що ціна на ринку уже враховує усі можливі зміни у попиту в пропозиції і тому не доцільно додатково їх досліджувати.

Однією з проблем фундаментального аналізу є складність його формалізації – тобто відсутність чітких причинно-наслідкових зв'язків між макроекономічними, виробничими, фінансовими показниками і ціною [4]. Це спричиняє неоднаковість інтерпретацій його результатів в різних аналітиків та надає аналізу відтінок мистецтва. Саме вміння правильно (а точніше – ефективно) інтерпретувати є основною конкурентною перевагою фундаментального аналітика. Однак удосконалення процесів виробництва значно звужує поле впливу непередбачуваних факторів, що створює умови для застосування сучасних засобів інформаційної обробки в фундаментальному аналізі. До них належать різноманітні економетричні моделі, а віднедавна – нейронні мережі, здатні аналізувати величезні обсяги інформації в короткі терміни. З точки зору інформаційного забезпечення основна відмінність між фундаментальним та технічним аналізом полягає в діапазоні показників, які використовує аналітик: прихильник технічного аналізу – лише динаміку ціни і ряд допоміжних показників торгівлі певним активом (як обсягів торгівлі, відкритий інтерес тощо), а прихильник фундаментального – макроекономічні, фінансові, виробничі показники, погодні умови та багато іншого, оскільки вважається, що саме вони впливають на зміни попиту і пропозиції, внаслідок чого відбувається формування ціни [5]. Сучасний рівень розвитку інформаційних технологій дозволяє на основі вищезгаданих показників побудувати прогнозну модель (від простої регресії або ж нейронної мережі), яка зможе майже миттєво створювати прогнози динаміки ціни в залежності від змін самих показників як короткостроковому, так і в довгостроковому періоді. Це значно спрощує сам процес здійснення аналізу та об'єднати методику обох видів аналізу. Насправді, наразі спостерігається ситуація, коли і фундаментальні аналітики застосовують елементи технічного аналізу, і технічні – елементи фундаментального. Саме це є наслідком автоматизації процесів аналізу інформації. Виникає ситуація, при якій фундаментальний аналіз дає відповідь на питання «Що купити / продати?», а технічний – «Коли купити / продати?». Саме це вказує на

недоцільність подальшого чіткого розподілу аналізу на фундаментальний та технічний з точки зору ухвалення інвестиційних та спекулятивних рішень.

Висновки. Отже, беручи до уваги тенденції до удосконалення виробничих процесів підприємств та інструментарію аналізу інформації, можна стверджувати про недоцільність подальшого смислового розподілу аналізу на фундаментальний та технічний. Можливість автоматичного аналізу великих обсягів інформації робить доступним здійснення фундаментального аналізу майже кожному суб'єкту інвестиційного процесу – чи то інвестору, чи то спекулянту. Фундаментальний аналіз застосовується при виборі самого об'єкту інвестування, а технічний – часу здійснення операції.

Література

1. Грем Б. Розумний інвестор / пер. з англ. О. Кальнової. Київ: Наш формат, 2019. 544 с.
2. Юркевич О. М. Сутність та необхідність фундаментального аналізу в процесі портфельного інвестування / О. Юркевич // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 11 (126). – С. 80 – 85.
3. Хагсторм Р. Уоррен Баффет. Как 5 долларов превратит в 50 миллиардов. Простые правила великого инвестора / пер. з англ. Н. Яцюк. Москва: Манн, Иванов и Фербер; Эксмо, 2015. 352 с.
4. Рибачук Ю. О. Проблеми застосування фундаментального аналізу при прогнозуванні вартості фінансових інструментів / Ю. Рибачук // Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. – 2015. – № 6. – С. 790 – 793.
5. Ліхновський П. М. Фундаментальний аналіз у прийнятті інвестиційних рішень на фондовому ринку / П. Ліхновський // Економічний аналіз. – 2014. – Вип. 17 (№ 1). – С. 215 – 223.

References

1. Graham B. The intelligent investor / trans. from English O. Kalnova. Kyiv: Nash format, 2019. 544 p.
2. Yurkevich O. M. The essence and necessity of fundamental analysis in the process of portfolio investment / O. Yurkevich // Formation of market relations in Ukraine. – 2011. – No. 11 (126). – P. 80-85.
3. Hagstorm R. Warren Buffett. How to turn 5 dollars into 50 billion. Simple rules of a great investor / trans. from English N. Yatsyuk. Moscow: Mann, Ivanov and Ferber; Eksmo, 2015. 352 p.
4. Rybachuk Y. O. Problems of using fundamental analysis in forecasting the value of financial instruments / Y. Rybachuk // Mykolaiv National University named after V.O. Sukhomlynskyi. – 2015. – No. 6. – P. 790 – 793.
5. Likhnovsky P. M. Fundamental analysis in making investment decisions on the stock market / P. Likhnovsky // Economic analysis. – 2014. – Issue 17 (No. 1). – P. 215 – 223.

JEL A10, A11, D21, F20, L20

СКОРОБОГАТОВА Оксана,

Магістр., викладач факультету транспорту та менеджменту, Інститут транспорту та телекомунікацій, Латвія

Електронна адреса: stecenko.i@tsi.lv

СТЕЦЕНКО Інна,

Доктор технічних наук, професор факультету транспорту та менеджменту Інститут транспорту та телекомунікацій, Латвія

e-mail: skorobogatova.o@tsi.lv,
stecenko.i@tsi.lv

Oksana SKOROBOGATOVA,

Mg.oec., Lecturer of the Faculty of Transport and Management

Transport and Telecommunication Institute, Latvia

Inna STECENKO,

Dr.oec., Professor of the Faculty of Transport and Management